More Precious Than Money or Gold

The Buddhist Path to Happiness

By
Somdet Phra Ñāṇasaṁvara
Supreme Patriarch of Thailand

The English Translation
by Pipat Boonyong

สิ่งที่มีค่ากว่าเงินทอง

พระนิพนธ์
สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช

More Precious Than Money or Gold

The Buddhist Path to Happiness

By
Somdet Phra Ñāṇasaṁvara
Supreme Patriarch of Thailand

The English Translation
by Pipat Boonyong

More Precious Than Money or Gold

National Library of Thailand Cataloging in Publication Data

Somdet Phra Ñāṇasaṁvara

More Precious Than Money or Gold.-- Bangkok :

Mahāmakuta Rājavidyālaya 2008.

37/23 P.

1. **Buddhism.- Dhamma.** I. Title.

294.3122

 974-399-446-7

First English Edition B.E. 2551/2008, 1,000 copies

Publisher : Air Chief Marshal Harin Hongsakul

Printed at Mahāmakuta Rājavidyālaya Press
129 Moo 3 Salaya-Nakornchaisi Road,
Salaya, Budthamonthon,
Nakornphatom. 73170

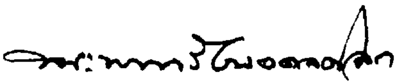
Foreword

Mahāmakuta Rājavidyālaya Foundation under the Royal Patronage proclaims its policy to publish books on Buddhism for the people of all levels to study the doctrine of the Buddha with ease. This will benefit the people of all walks of life to practise Dhamma in order to bring about peace to their lives and society. Moreover, it can uphold Buddhism and make it wide spread and long-stay through out the world over.

Mahāmakuta Rājavidyālaya Foundation considers the present works of His Holiness, Somdet Phra Ñāṇasaṁvara, the present Supreme Patriarch--Sangharāja--of the kingdom of Thailand, the most suitable topic to be published for this purpose because it contains a complete essential subject matter which is easy to understand for all levels of the readers. Mahāmakuta Rājavidyālaya Foundation chooses it to be translated into English and published for the purpose of spreading the teaching of the Buddha to the readers in worldwide society.

This "*More Precious than Money or Gold* : the Buddhist Path to Happiness" is an extract taken from his "การบริหารจิตสำหรับผู้ใหญ่" or "*Mind Exercises for Adult*" in English, especially from

the part that points out what is really valuable for people to follow in their daily lives, according to the principal doctrine and the purposes of Buddhism. Its subject matter is not very difficult nor very easy and not too long nor too short but contains the gists and sufficient details that can enable the readers to understand the main aim of Buddhism in this point.

(Phra Maharajamongkholdilok)
Director General

Mahāmakuta Rājavidyālaya
February 2541 (1998)

Contents

Thought and Truth

Fuel is the food of fire. Desire is the food of greed. A fire goes on burning as long as the fuel still exists. Greed increases without ceasing if one does not get rid of his desire. The fire burning furiously will decrease when its fuel lessens and is completely extinguished when the fuel is entirely used up. In the same way, the strongest greed will become weaker when one's desire becomes less and greed will be completely eliminated when desire is entirely eradicated.

But fire is different from greed in that when the fuel is not added to a fire, it will go on burning the fuel it has and the fuel will become less and less until the fire becomes extinguished by itself. But greed is not the same as fire since it does not burn

the desire and causes it to become weaker or less until it is all gone. Greed only burns the desire to produce more and more mental heat. In other words, man's desire, when it arises in the mind, becomes the food of greed which, how long the greed burns it, is never used up or becomes less. It is just like something extra durable and immortal. There is nothing that can make desire--the food of greed--lessen or end completely except a strong mind power. That is, only the strong mind power must be used to extinguish desire. The same is true of greed; whenever it does not have food--desire to burn it any longer, it will become weaker and weaker until it is all gone.

In fact, when man's greed gets food--the desire--to burn the mind, the mind is heated--perhaps more, perhaps less depending on how strong the desire in the mind is. When the desire is strong, the greed burns man's mind with great intensity. When man has less desire, far less intensely is the greed burning his mind. This is because man is often inattentive in his mind to keep watching his emotions when the greed arises in the mind. Man often does not realize the truth that, whenever he strongly wants something, his mind becomes heated and unhappy, and his temper becomes hot and impatient. On the contrary, he

thinks the desire makes him cool and happy that he is getting more material things.

The thoughts that a man himself creates and the truth that he consciously realizes by insight are not the same. Although thoughts that man creates by himself may sometimes be correct, it is correct only by chance. But the truth that man consciously realizes by insight is always correct and this is not by chance.

The Buddha taught people to be mindful using wisdom in contemplation to attain all kinds of truth. He never taught us merely to create our own thoughts depending on our own ideas. The Buddhists who revere the Buddha, the Blessed One, should follow what he taught.

The Right Way to Deal with Desire

Desire is always appearing in minds of worldly people. The right way to get rid of it has already been mentioned. When desire arises in our minds, we must be mindful to consider them as wisely as we can, not merely think haphazardly of how our minds are. Surely, we will find the truth that our minds suffer, that they are burned by the power of desire which is burning. Our minds cannot be tranquil because of the influence of the desire even though it leads us to get more things to add to our possessions.

The conclusion can be made that desire is mental heat; it is an invulnerable entity that the fire of greed cannot burn to ashes, but only increases more mental heat. Only by using strong

mind power can we extinguish our desire

Extinguishing the desire to get something ma sometimes be done only very slowly, or we may only slowly become conscious of how much we have extinguished it. To extinguish desire quickly, or to become quickly conscious of how much we have extinguished it, we must use the correct method already recommended. That is to practise giving regularly and often. To give someone something which we have makes us realize at once that we have decreased our desire for that thing. However much we give, we know that by that much has our desire been extinguished. Giving thing and extinguishing the desire always happen in the same time if the giving is done to decrease lustful desire--the greed in man's mind--and not to gain something more in return.

There is only one greater return that may be hoped for giving someone something which will not increase greed or desire. That outcome is merit. Merit is goodness, a good cause which produces good outcome in return. Giving in order to decrease greed or giving in hope of this better outcome is meritorious. Both kinds of giving are of the same scope.

Merit should be made regularly. Doing good deeds regularly always produces good outcomes.

Giving in order to extinguish desire, to decrease greed, or to get merit is doing good deeds which will produce happy results--calm and unperturbed by greed.

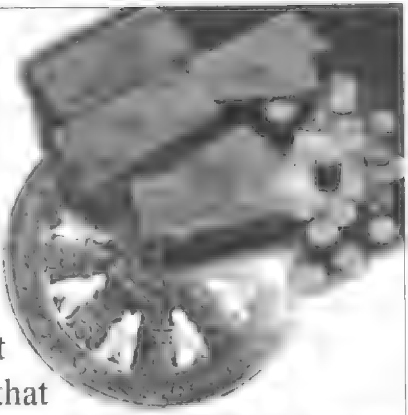
For example, this morning you woke up feeling your heart extraordinarily pervaded by joy. You consciously examined your mind and found the cause that yesterday evening a contractor for a large religious building came to see you. He asked you to sign an acceptance of the building despite the fact that its construction violated the contract. He offered you a large sum of money as a 'gift'. First, the greed came with the thought of all the things you could get with the money. But then mindfulness came warning that greed was a bad motive, and that necessarily, bad outcomes would follow. There was no way of telling how bad the outcome would be, but you knew with certainty that greed which should be lessened and eradicated would grow stronger in your mind. Mindfulness of right and wrong arose and greed was extinguished. That large sum of money immediately became valueless and meaningless because greedlessness was seen much more valuable. The contractor who came to bribe you had to leave you in disappointment; however, he was broad-minded enough to admire you for

being a person whom money cannot buy, and he made his apologies to you before he left.

This is an example of a minor good outcome which comes from a good motive, i.e. to extinguish the desire or greed even for a short time. It enables one to offer money that might have been one's own to the project because that building is constructed correctly according to the plan. This can be said to extinguish desire, to decrease greed and to make the highest merit. The extraordinarily cool delight pervades your mind the minute after the desire is extinguished. This feeling will remain day and night. Moreover it becomes deeply established as a good basis of your mind. The mind with a good basis or the good mind is the most valuable. There is nothing to compare with it. It is of greater benefit to oneself than any advantage you will get from other persons.

Extinguishing the desire to get something even if it is only one thing or even if one time is better than never to extinguish desire and let it go its own way, encouraging it and making it stronger, wanting this and that without limit and never considering the truth that the outcome of desire and greed is nothing of value.

Physical Riches vs Mental Wealth

The material goods that increase through desire are not different from the fuel that makes a fire burn more and more furiously. Neither of them give tranquillity or coolness. Instead they produce physical and mental heat that burns our hearts furiously. This is the truth that requires power of mind to contemplate deeply enough to realize. Otherwise, we will have the wrong view that material goods which we gain by the power of desire are things that provide us with perfect and true happiness, and that the more we get them, the more of that kind of happiness we will have.

Physical riches may be actually gained through material goods, but mental wealth does not come true with them. On the contrary, for those

who lack of awareness or intelligence in the Dhamma, the physical fulfilment may only cause greater mental defectiveness.

Since those who are involved with physical fulfilment are not aware of any mental defectiveness. Though their minds are affected they do not realize it. They mistake suffering for happiness, evil for good, loss for gain and penalty for advantage, just as they see the fulfilment of their desire as their good luck and as an increase in their well-being. Conceptions like these are "wrong views". To convert such wrong views to right understandings requires attentive mindfulness, great wisdom and non-deceptive and open self-consideration. Then one will find the truth and understand the right view that desire and greed are the causes of pain and sorrow for both one's self and others. The more desire you have, the more worry and stress you will have. On the other hand, the less desire you have, the less suffering and distress you will have.

This morning a person might have got up in a painfully bad temper. When he considered why it was so, he found the cause. Yesterday he was taken to see an antique but very beautiful Buddha image and he, as a Buddha image collector, liked it very much and wanted to have it as his own, and he was

sure he would be able to possess it. The owner was a low ranking government officer from a poor family. He immediately asked the owner to sell him the Buddha image, confident that he would soon have it, but things did not go as he expected. The owner of the Buddha image rejected his offer indifferently. However high the price he offered, the owner still rejected it. He wasn't playing hard to get; his reason was that the Buddha image was bestowed on him by his grandparents. They had highly respected this Buddha image and wanted their grandson to keep it as the symbol of good luck and happiness for his family. He himself had always witnessed the miraculous power of this Buddha image. Even though he was poor, he could not let this Buddha image be bought and taken away from him no matter how high the price was. Even when he passed away he would order his children repeatedly to value this Buddha image as their lives, and not to let the Buddha image become the possession of others for anything in return. This was the cause of the collector's despair and frustration. Even though he wheedled the owner to sell it, he did not succeed in getting the Buddha image. This disturbed him deeply and he was painfully despaired because he desired that Buddha image and kept thinking of various ways

to get it. He fell asleep exhaustedly that night and woke up this morning feeling upset and irritable as we have already said.

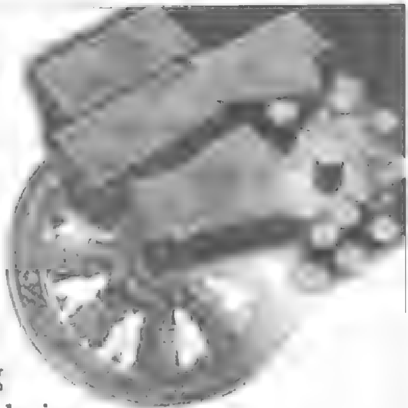
The more he thought of this way and that way, either honest or dishonest, to possess that Buddha image in order to fulfill his desire irregardless of the owner's reasons, the more upset he became, and the more he had no peace. He had in his mind a strong desire, thinking that he must have this Buddha image. Things which he had wanted, larger in size and higher in price, costing ten thousand, or a hundred thousand or one million or more, always came into his possession without anyone rejecting his offer like the owner of this Buddha image had. He grew more and more upset but then at last he became conscious that it was only because of his desire to get the Buddha image. Had he not wanted to get this Buddha image, all this painful grief of mind would not have occurred. He told himself to try to stop wanting that Buddha image for a moment and see whether his mind became tranquil or not. While trying not to desire that Buddha image, he consciously examined the state of his mind. He could see that his mind was peacefully tranquil, and not in the same state as it had been while he was trying to think of a way to get that Buddha image as his own possession.

Mindfulness and wisdom gave him a clear view that mental heat is surely born from the desire. Mental hotness is extinguished because of the extinction of the desire. Then mindfulness and wisdom work together and you consider that if desire so upsets your mind, should you let it remain unextinguished ? Or should you diminish it until it is all gone ? In so doing, you will be free yourself from torture and distress.

Once you allow the desire to conquer your mind, you will tire yourself trying to find a way to fulfill this desire.

Desire makes some people forget to think of what vice and merit are. They forget to think of their reputations and honour. They think only of how to get things to fulfill their desires. In such case, those who see such people overpowered by desire cannot but pity them.

Things More Valuable than Money or Gold

At the beginning I said, "Do not set your desire on anything that makes you miserable in seeking it. It is better to gain something you want without greedily struggling for it". This does not mean that one should not desire but simply that the motive should be appropriate to the results, and if so you inevitably gain a good outcome without misery because the mind does not become upset. The mind is certain that if you act on a certain motive, you will inevitably receive the result which fits that action. Gains made through such proper motives cannot be said to be the result of greed or wrongful desire.

The phrase, "acting from proper motives" should be considered.

A properly motivated action that brings the doer a good result, be it as "good fortune", "promotion", "admiration", or "happiness" can be said to be proper only if it is good. It does not refer to bad actions which sometimes produce results superficially seen as good, but which are actually bad. For example, one desires money and so tries to get it by cheating, extortion, and so on. These cannot be said to be properly motivated actions, although one does get the money he wanted. The money gained by means of such actions if mindfully considered, is not a good, but really an evil.

How is it evil ?

Mindful consideration with no self-delusion reveals the answer. The money gained by doing such evil actions is "evil" because it can ruin one's reputation which is more valuable than money or gold. In gaining money but ruining one's reputation can be said as "what is gained is less than what is lost." Therefore gaining money in such a way cannot be called "a good result", quite the opposite it is right to call it "a bad result".

Money or gold, no matter how great the amount is, is less valuable than a person's reputation. So, getting money or gold by doing unsuitable actions that ruin one's reputation and

honour cannot be called "receiving a good result" because, in fact, it is really "the receiving the bad outcome of the bad action".

This morning someone might have woken up in the worst temper. But when he considered this, he found the cause was that yesterday evening he saw a cartoon in the newspaper he was reading. The cartoon made him bad tempered because it certainly referred to him. And not only he himself, but anyone who happened to see it would know whom that cartoon referred to. He was a man who was very concerned about his reputation, and so he at once became worried and said to himself, "All is ruined now". Though he had enough power and influence to protect himself from being accused of doing something against the law, his power and influence could not prevent him from losing his good reputation if he had done something dishonorable, and such a loss most people regard as very great.

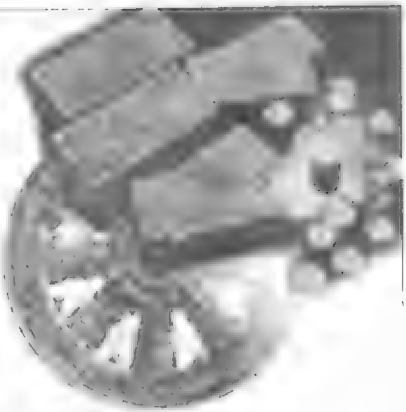
When he first saw that satirical cartoon, he was so startled and scared, so ashamed and so angry with the newspaper that he did not consider the truth to the advantage for his mind. But when he woke up the next morning, in a bad temper as we have said, the time had passed for him enough to consider the matter thoroughly and he realized

that in fact between noney and reputation, he held the latter as more valuable than the former, but because his desire for money arose and his consciousness had not suppressed it, the evil deed had taken place, and this caused him to lose what all people hold as treasure: a good name.

(There is an ancient saying) "Let bygones be bygones". But when you have become mindful enough, you will think rightly that what has passed is past, but from now on greed and desire will find no way to overwhelm your mind that you are not conscious of the greater loss--the loss of fame and honour which are more valuable than money and gold.

The person with insight and mindfulness would willingly give up property and wealth to preserve his reputation and would not risk losing his fame and honour for money or gold.

Don't Do Wrong Throughout Your Life

Nowadays some people say that if we have no money, we have no honour. That is not correct. It is the view of only some persons. Those who hold this view mistakenly hold that if we have no money, we have no honour. Money and honour are not the same. They are not inseparable. People who are not rich or have no money can have honour, and vice versa, people who are rich or have a lot of money, can sometimes have none. What is important is whether the money they have or have obtained causes them to lose their reputation or not. This should carefully be considered, especially by those who are concerned about their reputation and that of their families.

This morning someone might have got up in

very bad temper. When he tried to find out what its cause was, he realized that yesterday his lovely little grandson came back from school, crying bitterly. When he asked him why, his grandson said that his schoolmates called him the grandson of a crook. The poor little boy had tried to tell them that it wasn't so, but in vain because so many of the children said it was. While the child was crying, telling the story, I do not know how others might have felt. But that grandfather was badly hurt, ashamed and angry because he knew that the money he had obtained through the years had been gained improperly. It was true that his accusers were merely innocent children, but they would not have said what they had if they had not heard it from their elders. Thinking of his little grandchild who was crying so bitterly from the shame because of being the grandson of a crook, the man pitied him, disturbed that it was not his grandchild's fault but really his own's.

When he had put aside his wrong view and had finally, after a long internal debate, frankly confessed to himself that he had done wrong for a long while. He saw that the desire and greed of one person that motivates him to gain money wrongfully does not harm him alone, but spreads to harm his family. Those who know what he has

done will condemn his brothers and sisters, children and grandchildren as well, and their reputations will suffer. How can we call "clever" or "intelligent" someone who makes himself wealthy by cheating, but at the same time, causes others to lose their reputations. Such a person can be called "unintelligent"--"a fool" because he does improper deeds.

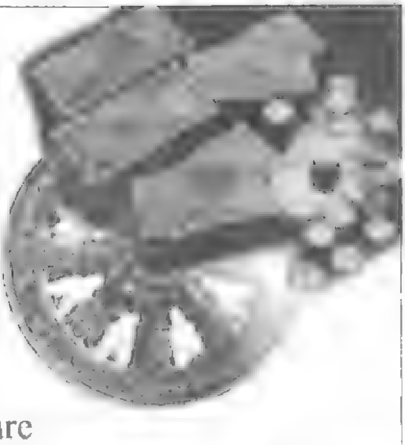
Reputation and honour are priceless. They should be maintained at any cost.

A voice inside quietly says, "so greed has led you to ruin your fame and honour. It is no use to regret it or to try to repair the damage because there is no way to restore a good name. So just continue seeking for more gain. At least it will make you wealthier and wealthier so that no one will dare call you a crook to your face."

When the voice inside the mind speaks more and more loudly to push you in the wrong way like this, mindfulness that arises in time, will remind you that it is not right to think like this. The reputation and honour that have been ruined are the past, but if one returns to doing good actions, and renounces his evil ways of the past like greed and cheating, he will be able to build fame and honour anew. There are many who have done just this. Though others know of the wrong a person did in the past, they do

not condemn him but admire him instead. They praise him for reforming himself and never doing wrong for the rest of his life. This kind of admiration makes him proud of himself, fills him with joy, and gives him will power and confidence that no matter how much wrong he had done or how much he had damaged his good name, he has changed. He has discarded his evil deeds, and returned to doing good. He has given up greed which is so strong that it can lead him to do wrong, and he diminishes it by trying to extinguish desire as much as he can, which should be of two ways to extinguish it. The first one is not to be caught up in the desire for anything. The other is to give things you have gained to others. Both of these must be done regularly until they become habitual. Then you will see their fruit, that is, you will realize that greed becomes less and less until at last it is extinct.

The Calmer, the Happier

In fact, the mind when possessed by strong desire and when not so possessed are very different. The mind when possessed by greed and desire is not happy, but heated, impatient, anxious, and struggling to get what one wants. The mind when it holds no desire and greed is very happy, calm, and at peace. This can be easily seen by comparing between the state of mind of a person who is sleeping and the state of mind when he is awake. While one is sleeping, the mind has no greedy desire. But when one is awake, the mind is occupied by greed and desire. This is the common experience of everybody without exception. In what state of mind does one feel free and happy ? This question can be answered

by all, and the answers of all are the same.

While a person is sleeping soundly, whether on a soft mattress in a cozy bed of a big mansion or on hard gravelly ground, he is happy because his mind is free from the power of desire and greed that cause suffering and misery.

If we compare this happiness of one who is sleeping and the unhappiness of one who is awake and of the happiness of one who has diminished his desire and the unhappiness of one who has strong desire, the answer is clear what our choice should be in deciding whether or not we should strive to diminish desire in our minds.

Everyone wants to be happy but not everyone obtains what he wants because someone still has strong greed and desire without trying to decrease them. This is because that one has never realized the truth which is one of the main factors that bring about suffering and misery, causing people to be very unhappy as seen everywhere nowadays. If we mindfully consider it, we can understand rather easily that all sufferings and miseries which we have had and which seem to be multiplying more and more today derive mainly from greed or desire.

This morning there might have been someone who woke up in a very bad temper. When he

tried to find out its cause, he easily realized what it was. Last night he lay awake a long time before he could sleep because he kept thinking about his past when he was nowhere near so prosperous as he is at present. In fact, he lacked many things necessary for life. However, he was a man who saw an opportunity and took it. It could not be said to be a good opportunity. As a matter of fact, it was only an opportunity to take things that were not his own's. Such opportunities occurred so often that he was able to change his status from the miserable past to the pleasant luxurious life he had at present. He thought of all the things that belonged to him that he valued as he had done so many times that he could not remember. But it was peculiar this time when he thought of these things, he did not feel proud and happy as he had before. Instead he felt worried, upset, distressed and unhappy. The reason was that the truth he himself knew well in his mind refused to bury itself quietly deep in his mind any longer, but it emerged like a voice shouting that all the things he possessed were ill-gotten. The voice went on to recite how it was that he came to possess this and how that he gained these and those and whom he had made suffer because of what he had taken from them. That voice continued louder and louder even

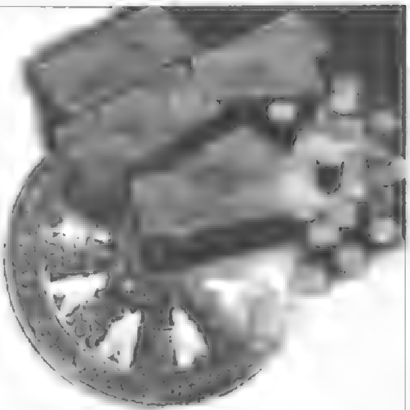
though he angrily tried to command it to stop condemning him of his past. At last he had to take sleeping pills when most of the night had passed. Only then did that bold voice stop because he was overcome by tranquilizers.

But it seemed that voice was waiting for the chance to go on destroying his mind. When he woke up this morning, the voice returned immediately, making him confused and miserable. If that voice had not been that of his own consciousness but the voice of someone else, certainly that person would be punished as severely as possible for daring to speak the truth which the owner did not want to hear so loudly and for so long. It was as though there was nothing left as a secret. His interior voice revealed all his bad deeds and pointed out all their penalties. He tried to deny it but he could not because he knew very well that his denial was only to hide the truth as he had hidden it from others who, whether they believed him or not, at least pretended to believe him. But when he tried the same thing with himself, he got nowhere. He gave explanations and excuses, but his inner voice refused to believe him. This made him angrier and angrier, for it clearly showed him all the wrongs he had committed. This made him realize his costly luxurious things he had gained by the power of

desire were really wicked things that caused him pain and distress. In his fury, he thought that he must destroy those things that very day; otherwise he would not be happy. Fortunately, mindfulness arose in time. The interior inside voice clearly asked him whether it was true that external things could cause internal pain. It was his desire itself that caused suffering and pain. That question came directly from his consciousness, and the answer, telling that all sufferings and pains also came directly from his own desire and greed, immediately followed the question.

The mind full of defilements, especially, strong greed and desire with no limit, which caused him to gain great material wealth deluded him into thinking that he would never again be troubled by want. It never occurred to him that the trouble caused by want is not so great as that caused by ill-gotten gains.

One Cannot Deceive Oneself

Having things or gaining them illegally really causes man much trouble and worry. Especially, people who are conscious of good and evil, though they try to deceive others, cannot deceive thire ownselves. Of course, they will be worried because they are aware of what good and evil are. Whenever man is fully conscious of good and evil, he will be worried every time he gains things improperly. And awareness of "right'' and "wrong'' will arrive in everybody. One day or another, perhaps when near death or before that, will be his day of torture.

Since everyone, even if he ignores the "fruit of Kamma'', one day will not be able to ignore

it. It may be the day when he consciously and wisely thinks of death which certainly comes to everybody. No one can escape from it. On that day, the power of greed and desire that caused a person to struggle for possessions illegally and immorally in the past will appear to work the horror in the mind more severely.

This should be feared because it is really fearful. This belief should be accepted before that day arrives in order to believe that he should not let greed and desire force his mind to do evil deeds. The evil deeds will bring about suffering and sorrow to the others and inevitably to the doers, too.

Every deed bears fruit. A good deed brings good fruit. Evil actions produce bad fruit. A person receives the result of whatever he has done. Acts done under the power of greed and desire, being bad Kamma, will bring the doers bad results.

Glossary

(for Thai Students)

more precious	- มีค่ามากกว่า
desire	- ตัณหา, ความอยาก
greed	- ความโลภ, ละโมบ, ตะกละ, โลภะ
as long as	- ตราบเท่าที่
increase	- เพิ่มขึ้น
furiously	- (ไฟ)ลุกโชดชวง, โกรธจัด, เกรี้ยวกราด
ceasing	- ดับ, หยุด
get rid of	- กำจัด, ขจัด
decrease	- ลดลง
lessens	- ทำให้น้อยลง, ทำให้ลดลง
completely	- อย่างสมบูรณ์, อย่างสิ้นเชิง
extinguish	- ดับ, มอด
entirely	- โดยสิ้นเชิง, โดยประการทั้งปวง
used up	- ใช้หมด
strongest greed	- โลภจัด, โลภะแรงจัด
elimenate	- ขจัด, กำจัด
eradicate	- กำจัดให้สิ้นซาก
mental	- ทางใจ, เกียวกับจิตใจ
durable	- ทนทาน
immortal	- อมตะ, ไม่ตาย, อยู่ยงคงกระพัน
mind power	- พลังจิต
all gone	- หมดสิ้นไป
depending on	- ขึ้นอยู่กับ
intensity	- ความเข้มข้น, แรงกล้า, รุนแรงจัด
intensely	- อยางเข้มข้น, อย่างแรง, อย่างรุนแรง

inattentive - อย่างไม่ตั้งใจ, ที่ไม่เอาใจใส่
emotions - อารมณ์ต่าง ๆ
impatient - ทนไม่ได้, ไม่อดทน
on the contrary - ในทางตรงกันข้าม
creates - สร้างขึ้น
consciously - โดยรู้ตัว, โดยมีจิตสำนึก
insight - ปัญญาหยั่งรู้
by chance - โดยบังเอิญ
to be mindful - ให้เป็นคนมีสติ
contemplation - เพ่งพินิจ, ไตร่ตรอง
attain - บรรลุ, เข้าถึง
revere - เคารพนับถือ, บูชา, ยำเกรง
worldly people - โลกียชน, มนุษย์ปุถุชน
The right way - ทางที่ถูกต้อง
mentioned - กล่าวถึง, ระบุ, ที่พูดมาแล้ว
haphazardly - สะเปะสะปะ, ไม่มีระเบียบ
suffer - เป็นทุกข์, เดือดร้อน
power of desire - อำนาจแห่งตัณหา, พลังตัณหา
tranquil - สงบ, ไม่มีสิ่งรบกวน
influence - อิทธิพล
possession - การเป็นเจ้าของ, สมบัติ
possess - มีไว้ในครอบครอง, เป็นเจ้าของ
invulnerable - ไม่สามารถทำอันตรายได้, อยู่ยงคงกระพัน
entity - ตัวตน, มีอยู่เป็นตัวเป็นตน
to deal with - จัดการกับ
recommended - แนะนำให้รู้จัก

regularly	- โดยปกติ, อย่างเป็นปกติ, ธรรมดา
lustful	- เต็มไปด้วยราคะ, มีราคะ
enable	- ทำให้สามารถ
constructed	- ก่อสร้าง
correctly	- อย่างถูกต้อง
merit	- บุญ, กุศล, ความดี
extraordinarily	- อย่างพิเศษ, เหนือธรรมดา
moreover	- ยิ่งกว่านั้น
established	- ตั้งมั่น, ก่อตั้ง
basis	- พื้นฐาน, มูลฐาน
valuable	- มีคุณค่า, มีค่า
advantage	- ประโยชน์, ผลประโยชน์
nothing of value	- ไม่มีค่าอะไรเลย
bodily	- ทางกาย
riches	- ความร่ำรวย, ทรัพย์สมบัติ
actually	- อย่างแท้จริง
gained	- ได้รับ
mental wealth	- ทรัพย์ภายใน, ความรวยทางใจ
awareness	- ความสำนึกรู้, ความรู้ตัวทั่วพร้อม
intelligence	- ความฉลาด, สติปัญญา
fulfilment	- การทำสำเร็จ, ความสมบูรณ์
mental defectiveness	- ความพิกลพิการทางใจ, ไม่สมบูรณ์ทางใจ
involved	- เกี่ยวข้อง, พัวพันถึง
physical fulfilment	- ความบริบูรณ์ทางกาย, ทรัพย์ภายนอก
suffering	- ความทุกข์

evil - ความชั่ว, ชั่วร้าย
mistake...for... - เข้าใจผิดว่า...เป็น...
Example: mistake suffering for happeness
- เข้าใจผิดว่าความทุกข์เป็นความสุข
penalty - การลงโทษ, บทลงโทษ
conception - แนวความคิด, แนวคิด
wrong view - ความเห็นผิด, มิจฉาทิฏฐิ
convert - ทำให้เปลี่ยนความคิด, เปลี่ยนศรัทธา ทำให้เข้ารีต
require - ต้องการ, จำเป็นต้อง
attentive - ที่ตั้งใจมั่น
non-deceptive - ไม่โกหก, ไม่หลอกลวง
self-consideration - พิจารณาตนเอง
distress - โศกเศร้า, รันทดใจ, ทุกข์ใจ
Buddha image - พระพุทธรูป
collector - นักสะสม
immediately - ทันทีทันใด
low ranking government officer - ข้าราชการชั้นผู้น้อย
rejected - ปฏิเสธ คัดค้าน
indifferently - อย่างไม่แยแส, อย่างไม่ใยดี
bestowed on - มอบให้
wasn't playing hard to get - มิได้เป็นการเล่นตัว
witness - ประจักษ์พยาน
miraculous - มีอภินิหาร, ปาฏิหาริย์
repeatedly - ซ้ำแล้วซ้ำอีก

pain and sorrow	- ความเจ็บปวดและความทุกข์
bad temper	- อารมณ์เสีย, อารมณ์ไม่ดี
antique	- เก่า, โบราณ, วัตถุโบราณ
considered	- พิจารณา
despair	- ผิดหวัง
frustration	- ความอึดอัด, ความคับข้องใจ
wheedled	- โอ้โลม, หว่านล้อม
disturbed	- กระเทือนใจ, รบกวนใจ
painfully despaired	- ผิดหวังอย่างเจ็บปวด
exhaustedly	- อย่างอ่อนระโหย, อ่อนเพลีย
upset	- หัวเสีย, อารมณ์เสีย
irritable	- ที่ฉุนเฉียวง่าย, ที่โกรธง่าย, ที่หงุดหงิดง่าย
Had he not...	- ถ้าเขาไม่...
grief	- ความทุกข์ระทม, ความทุกข์ใจ
occured	- เกิดขึ้น, ปรากฏขึ้น
peacefully	- อย่างสันติ, อย่างสงบ
extinction	- ความดับ, ความสงบระงับ
diminish	- ทำให้น้อยลง, เล็กลง
torture and distress	- ความทรมานและความทุกข์ระทม
vice	- บาป, ความชั่ว
merit	- บุญ, ความดี, กุศล
reputation	- ชื่อเสียง
honour	- เกียรติยศ
overpowered	- มีอำนาจเหนือ, ครอบงำ, เอาชนะ, พิชิต
miserable	- ที่เป็นทุกข์, ยากแค้น, ลำเค็ญ

greedily struggling	- ต่อสู้ดิ้นรน ตามความโลภ อยากได้
appropriate	- เหมาะสม
inevitably	- อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้
wrongful	- ที่ผิด
Acting from proper motives	- ทำตามเหตุจูงใจที่เหมาะสม
properly motivated action	- การกระทำตามเหตุจูงใจที่เหมาะสม
"good fortune"	- ลาภ
"promotion"	- ยศ, การขึ้นยศ, การส่งเสริม
"admiration"	- สรรเสริญ
"happiness"	- สุข
superficially	- อย่างผิวเผิน, อย่างตื้น ๆ
cheating	- การต้มตุ๋น, หลอกลวง
extortion	- การบังคับขู่เข็ญ
mindful comsideration	- การพิจารณาโดยใช้สติ
self-delusion	- การหลอกตัวเอง
reveal	- เปิดเผย
gained	- ที่ได้มา
ruin	- ทำลาย, พังทลาย
good result	- ผลดี
outcome	- ผลที่ออกมา
unsuitable	- ไม่เหมาะสม
concerned	- ห่วงกังวล, วิตกกังวล
saterical	- ที่เสียดสี
satire	- เรื่องเสียดสี, เหน็บแนม, เยาะเย้ย
against the law	- ผิดกฎหมาย

dishonorable	- ซึ่งอัปยศอดสู, ซึ่งอับอายขายหน้า, ซึ่งเสื่อมเสียชื่อเสียง
startled	- สะดุ้ง
scared	- ตกใจ, กลัว
thoroughly	- ทะลุปรุโปร่ง
suppressed	- ปราบ, ระงับ, กำราบ
treasure	- ขุมทรัพย์, สมบัติล้ำค่า, เพชรนิลจินดา
overwhelm	- ปราบ, ย่ำยี, เอาชนะ, ทำให้พ่ายแพ้
conscious	- รู้ตัว, มีสติ
nowadays	- ปัจจุบันนี้
inseparable	- แยกกันไม่ออก, แยกไม่ได้
mistakenly	- โดยเข้าใจผิด
bitterly	- (ร้องไห้) โฮ, อย่างขมขื่น
crook	- คนขี้โกง
but in vain	- แต่ก็ไร้ผล
ashamed	- รู้สึกอับอาย
improperly	- ไม่เหมาะสม, ไม่ถูกต้อง
accusers	- ผู้กล่าวหา
elders	- ผู้หลักผู้ใหญ่
internal debate	- การคิดหาเหตุผลภายในใจ
frankly	- อย่างตรงไปตรงมา, เปิดเผย, จริงใจ
confessed	- สารภาพ
condemn	- ประณาม, กล่าวโทษ, ตำหนิ
unintelligent	- ไม่ฉลาด, โง่
priceless	- หาค่ามิได้ (มีค่ามากจนนับไม่ได้)
maintain	- รักษาไว้
regret	- เสียใจ

damage	- ความเสียหาย, การทำลาย
restore	- ได้กลับคืนมา
no one will dare call	- ไม่มีใครกล้าเรียกว่า...., ด่าว่า...
renounces	- ละทิ้ง, สละ (ออกบวช)
willpower	- อำนาจของเจตจำนง, พลังเจตจำนง
confidence	- ความมั่นใจ
discarded	- ละทิ้ง, เลิกละ
occupied	- ถูกครอบงำ, ยึดครอง
common experience	- ประสบการณ์ธรรมดาของคนทั่วไป
without exception	- โดยไม่มียกเว้น
soundly	- หลับสนิท
soft mattress	- ฟูกอันอ่อนนุ่ม
cozy bed	- เตียงอันอบอุ่น
mansion	- คฤหาสน์
gravelly ground	- พื้นดินที่ขรุขระด้วยก้อนกรวด
strive	- พยายาม
bring about	- ก่อให้เกิด
multiplying	- เพิ่มทวี
derive	- มีต้นกำเนิดมาจาก
opportunity	- โอกาส, ช่องทาง
status	- สถานะภาพ
miserable past	- อดีตอันทุกข์ทรมาน
luxurious	- อันหรูหรา
peculiar	- แปลกประหลาด
sleeping pill	- ยานอนหลับ
tranquilizers	- ยาระงับประสาท
confused	- สับสน

consciousness	- ความรู้ตัว, จิตสำนึก
severely	- อย่างรุนแรง
interior	- ภายใน
pretended	- เสแสร้ง, แกล้งทำ
excuses	- ข้อแก้ตัว, ขอโทษ
committed	- กระทำมาแล้ว
wicked	- ชั่วร้าย
fury	- ความโกรธ
fortunately	- ถึงคราวโชคดี
external	- ภายนอก
directly	- ตรงมาจาก, โดยตรง
deluded	- ลวง
ill-gotten	- ได้มาโดยไม่ชอบ, ได้มาอย่างชั่วร้าย
deceive	- หลอกลวง
are aware of	- รู้ตัว, สำนึกรู้
awareness	- ความรู้ตัว
day of torture	- วันแห่งความทุกข์ทรมาน
ignore	- เพิกเฉย, ไม่รับรู้
fruit of Kamma	- ผลของกรรม
illegally	- อย่างไม่ถูกต้องตามกฎหมาย
immorally	- ไม่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม
bears	- ให้ผล

สิ่งที่มีค่า
กว่าเงินทอง

พระนิพนธ์
สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช
วัดบวรนิเวศวิหาร

คำนำ

มหามกุฏราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ มีนโยบายที่จะจัดพิมพ์หนังสือทางพระพุทธศาสนา เพื่อประชาชนทุกระดับชั้นสามารถอ่านศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับคำสอนของพระพุทธศาสนาได้โดยง่าย อันจะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปประพฤติปฏิบัติให้เกิดสันติสุขแก่ชีวิตและสังคม ทั้งจะเป็นการช่วยกันดำรง และส่งเสริมพระพุทธศาสนาให้มั่นคงสถาพรสืบไปด้วย

มหามกุฏราชวิทยาลัยได้พิจารณาเห็นว่า พระนิพนธ์ของเจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก เหมาะสมเป็นอย่างยิ่งที่จะจัดพิมพ์เผยแพร่ตามนโยบายดังกล่าว เพราะเป็นบทพระนิพนธ์ที่ประกอบด้วยเนื้อหาสาระครบถ้วนบริบูรณ์ และอ่านเข้าใจง่ายสำหรับผู้อ่านทุกระดับ มหามกุฏราชวิทยาลัย จึงได้เลือกสรรมาจัดพิมพ์เผยแพร่เป็นชุด ๆ เป็นลำดับไป

เรื่อง**สิ่งที่มีค่ากว่าเงินทอง**นี้ ได้ตัดตอนมาจากพระนิพนธ์เรื่อง**การบริหารจิตสำหรับผู้ใหญ่** เฉพาะส่วนที่แสดงให้เห็นว่าอะไรคือสิ่งที่มีค่าสำหรับชีวิตอย่างแท้จริง ตามหลักคำสอนและตามความมุ่งหมายทางพระพุทธศาสนา มีเนื้อหาไม่ยากและไม่ง่ายจนเกินไป ทั้งไม่ยาวและไม่สั้นจนเกินไปด้วย แต่ก็มีเนื้อหาเพียงพอที่จะทำให้

ผู้อ่านได้ความรู้ความเข้าใจหลักคำสอนของพระพุทธศาสนาในเรื่องนี้เป็นอย่างดี

(พระมหารัชมงคลดิลก)

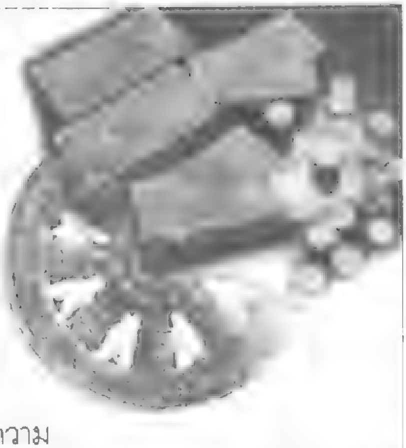
ผู้อำนวยการ

มหามกุฏราชวิทยาลัย

กุมภาพันธ์ ๒๕๔๑

สารบาญ

ความคิด
กับความจริง

เชื้อเป็นอาหารของไฟ ความปรารถนาต้องการเป็นอาหารของความโลภ ไฟจะลุกไหม้อยู่ไม่รู้ดับแม้ไม่หมดเชื้อ ความโลภก็จะทวีขึ้นไม่หยุดยั้ง แม้ไม่หยุดความปรารถนาต้องการ ไฟที่กำลังลุกแรงจะอ่อนแรงลงเมื่อเชื้อน้อยลง และจะดับสนิทเมื่อหมดเชื้อสิ้นเชิง ฉันใด ความโลภที่แรงจัดก็จะอ่อนลงได้เมื่อความปรารถนาต้องการน้อยลง และจะสิ้นโลภได้สิ้นเชิงเมื่อความปรารถนาต้องการหมดสิ้นเชิง ฉันนั้น

แต่ไฟนั้นแตกต่างกับความโลภตรงที่ว่า เมื่อไม่เพิ่มเชื้อไฟก็จะเผาไหม้เชื้อเดิมให้น้อยลงจนถึงหมดสิ้นไปได้ ดับสนิทลงได้ด้วยลำพังตนเอง แต่ความโลภจักไม่เป็นเช่นไฟ เพราะความโลภจักไม่เผาไหม้ความปรารถนาต้องการให้น้อยลงจนถึงหมดสิ้นไปได้ ความโลภจักเผาลนความปรารถนาต้องการให้ร้อนแรงยิ่งขึ้นทุกทีเท่านั้น

พูดอีกอย่างก็คือ ความปรารถนาต้องการเมื่อเกิดขึ้นในใจแล้ว จักเป็นอาหารของความโลภที่ถูกความโลภเผาลนเท่าใดก็ไม่มีวันหมดสิ้นหรือลดน้อยลงได้เลย เหมือนเป็นสิ่งอยู่ยงคงกระพันวิเศษสุด ไม่มีอะไรจะทำให้ความปรารถนาต้องการ หรืออาหารของความโลภลดน้อยจนถึงหมดสิ้นลงได้ นอกจากอำนาจจิตที่เข้มแข็งพอสมควรเท่านั้น คือต้องใช้อำนาจจิตที่เข้มแข็งเข้าดับเท่านั้น จึงจะทำให้ความปรารถนาต้องการลดน้อยลงถึงหมดสิ้นไป ความโลภขาดอาหาร ไม่มีสิ่งสำหรับเผาลนให้เร่าร้อนต่อไป ก็จักอ่อนแรงลงถึงขาดสิ้นเช่นเดียวกัน

ที่จริงเมื่อความโลภมีอาหารให้เผาลนอยู่นั้น จิตใจร้อนเร่าอยู่ด้วยกัน แต่มากน้อยแตกต่างกันตามส่วนของความปรารถนาต้องการที่เกิดอยู่ในใจ มีความปรารถนาต้องการมาก ความโลภเผาลนแรงมาก จิตใจก็เร่าร้อนมาก มีความปรารถนาต้องการน้อย ความโลภเผาลนเพียงเล็กน้อย จิตใจก็เร่าร้อนน้อย เพราะมักไม่ทำสติพิจารณาใจ พิจารณาอารมณ์ เมื่อมีความปรารถนาต้องการ จึงมักไม่เห็นความจริงว่า เมื่อมีความปรารถนาต้องการเกิดขึ้นนั้น ใจร้อน ไม่เป็นสุข อารมณ์ร้อน ไม่เป็นสุข กลับไปคิดเสียว่าความปรารถนาต้องการให้ความเย็น ให้ความสุข เพราะให้วัตถุเพิ่มขึ้นเป็นสมบัติของตน

ความคิดเอาเองกับความเห็นจริงเพราะมีสติพิจารณาด้วยปัญญาไม่เหมือนกัน ความคิดเอาเองแม้บางทีอาจจะถูกต้องได้ แต่ก็เป็นการบังเอิญ แต่ความเห็นจริงเพราะมีสติพิจารณาด้วย

ปัญญาจะถูกต้องเสมอ ไม่เป็นการบังเอิญ

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงสอนให้ใช้สติ ใช้ปัญญาพิจารณาให้เห็นความจริงทุกอย่าง ไม่ได้ทรงสอนให้คิดเอาเอง พุทธศาสนิกผู้เคารพในพระพุทธองค์ จึงควรต้องเคารพปฏิบัติตามที่ทรงสอนนี้ด้วย

วิธีปฏิบัติที่ถูกต้องต่อความปรารถนา

ธรรมดาผู้เป็นปุถุชน ความปรารถนาต้องการย่อมบังเกิดขึ้นได้เสมอ วิธีปฏิบัติที่ถูกต้องก็ดังกล่าวแล้ว เมื่อความปรารถนาต้องการเกิดขึ้นเมื่อใด ให้ทำสติพิจารณาใจตนเองอย่างผู้มีปัญญา อย่าคิดเอาเองว่าใจเป็นอย่างไร จะต้องได้พบความจริงแน่นอน ว่าใจเป็นทุกข์ ใจเร่าร้อนด้วยอำนาจความปรารถนาต้องการที่เกิดขึ้นนั้น ใจจะไม่สงบเย็นด้วยอำนาจความปรารถนาต้องการที่เกิดขึ้นโดยเด็ดขาด แม้ว่าความปรารถนาต้องการจะทำให้ได้วัตถุมาเป็นสมบัติเพิ่มขึ้นก็ตาม

อาจกำหนดลงได้ทีเดียวว่า ความปรารถนาต้องการเป็นความร้อน เป็นสิ่งอยู่ยงคงกระพันวิเศษสุดที่ไฟแห่งความโลภไม่อาจเผาลนให้มอดไหม้หมดสิ้นไปได้ มีแต่จะยิ่งทวีความร้อนขึ้นทุกที นอกเสียจากจะใช้อำนาจจิตที่เข้มแข็งดับเสียเท่านั้น

การดับความปรารถนาต้องการในสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้น อาจจะทำได้ช้า หรือรู้สึกตัวช้าว่าดับได้เพียงใดแล้ว วิธีดับให้ได้เร็ว หรือให้รู้สึกตัวเร็วว่าดับได้เพียงใดแล้ว ให้ใช้วิธีที่แนะนำแล้ว คือให้หัดเป็นผู้ให้ ให้บ่อย ๆ ให้เสมอ ๆ หยิบยกอะไรของตนให้ผู้ใดไปได้ครั้งหนึ่งก็รู้ได้ทันทีว่าดับความปรารถนาต้องการในสิ่งนั้นได้แล้ว หยิบยกอะไรให้ไปได้เพียงไหนก็รู้ได้ว่าดับได้เพียงนั้นแล้ว การให้กับการดับความปรารถนาต้องการจะเกิดขึ้นพร้อมกันเสมอ ถ้าการให้นั้นเป็นการให้เพื่อลดกิเลสคือความโลภในใจตน มิได้เป็นการให้เพื่อหวังผลตอบแทนที่ยิ่งกว่า

มีผลตอบแทนที่ยิ่งกว่าเพียงอย่างเดียวที่หวังได้เมื่อจะให้สิ่งใดสิ่งหนึ่งแก่ผู้ใด จะไม่เป็นการเพิ่มความโลภความปรารถนาต้องการ ผลตอบแทนนั้นคือบุญ เพราะบุญเป็นความดี เป็นเหตุดีจักให้ผลดี ให้เพื่อลดความโลภ หรือให้เพื่อหวังผลตอบแทนที่ยิ่งกว่าเป็นบุญเป็นกุศล จึงเป็นการให้ที่อยู่ในขอบข่ายเดียวกันได้

ควรทำให้ได้เสมอ ๆ การทำเหตุดีเสมอย่อมจักได้รับผลดีเสมอ การให้เพื่อดับความปรารถนาต้องการเพื่อทำความโลภให้ลดน้อยลง หรือเพื่อบุญกุศล เป็นเหตุดีทั้งนั้น จักให้ผลดีเป็นความสุขความสงบเย็นจากความโลภทั้งนั้น

เช่นเช้าวันนี้ตื่นขึ้นด้วยจิตใจเอิบอาบเย็นฉ่ำผิดปรกติจนรู้สึกถนัดชัดเจน เมื่อทำสติดูใจตนเองว่าทำไมจึงเป็นเช่นนั้น ก็ได้พบเหตุว่า เพราะเมื่อวานผู้รับเหมาก่อสร้างอาคารกุศลใหญ่โตแห่งหนึ่งมาขอพบ เพื่อให้ยินยอมขออนุมัติการสร้างผิดสัญญาให้ผ่านไปโดยไม่ต้องแก้ไข และจะตอบแทนด้วยเงินจำนวนมาก ความโลภเกิดขึ้นก่อน ทำให้นึกถึงอะไร ๆ หลายอย่างที่จะเกิดได้จากเงิน

จำนวนมากนั้น สติเกิดตามมาเตือนว่า ความโลภเป็นเหตุไม่ดี ผลไม่ดีจะต้องเกิดเพราะความโลภครั้งนี้แน่นอน จะเป็นผลไม่ดีมากน้อยเพียงใดก็ไม่อาจรู้ได้ทุกอย่างไป แต่จะเป็นการทำให้ความโลภในใจตนเพิ่มขึ้นกว่าเดิมนั้นแน่นอน ความโลภเป็นสิ่งควรลดควรละไม่ควรเพิ่ม เมื่อสติเกิด ปัญญารู้ผิดชอบชั่วดีเกิด ความโลภก็ดับเงินจำนวนมากไม่มีค่าไม่มีความหมายไปในทันที เห็นค่าของความไม่โลภมากมายกว่า ผู้รับเหมาซึ่งตั้งหน้ามาให้สินบนก็ต้องผิดหวังกลับไป แต่ก็มีใจกว้างพอจะชมว่า ไม่คิดว่าจะพบผู้ที่เงินไม่สามารถซื้อได้ และได้ขอโทษขอโพยเป็นอันมาก

นี้เป็นตัวอย่างของผลดีเพียงเล็กน้อยที่เกิดจากเหตุดี คือความดับความปรารถนาต้องการหรือความโลภลงเสียได้ แม้เพียงชั่วครั้งชั่วคราว สามารถทำให้ยกเงินที่ควรเป็นของตนให้กลับไปเป็นส่วนที่มั่นคงถาวรเพราะสร้างถูกแบบแปลนของอาคารกุศลใหญ่โตแห่งนั้นได้ เรียกว่าเป็นการดับความปรารถนาต้องการเพื่อทำความโลภให้ลดน้อยลงและเพื่อบุญกุศลอย่างยิ่งด้วย ความเอิบอาบเย็นฉ่ำผิดปรกติจึงเกิดขึ้นในใจนับแต่วินาทีที่ดับความปรารถนาต้องการลงได้ จนถึงเป็นอารมณ์ค้างติดอยู่ข้ามวันข้ามคืน และยิ่งกว่านั้น ได้ฝังลึกลงเป็นพื้นฐานที่ดีงามของใจส่วนหนึ่งด้วยแล้ว ใจที่มีพื้นฐานดีงาม หรือใจที่ดีงามนั้นเป็นสิ่งที่มีค่าที่สุด ไม่มีค่าของอะไรอื่นเปรียบได้ จะเป็นคุณประโยชน์แก่ตัวเองยิ่งกว่าคุณประโยชน์ที่จะได้รับจากผู้ใดทั้งสิ้น

การดับความปรารถนาต้องการเสียได้ แม้เพียงในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และเพียงครั้งหนึ่งคราวหนึ่งก็ตาม ก็ย่อมดีกว่าไม่เคยดับความปรารถนาต้องการได้เลย ปล่อยให้เป็นไปตามยถากรรม ทั้ง

ยังส่งเสริมให้แรงขึ้นด้วยการตั้งปรารถนาในสิ่งนั้นสิ่งนี้เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ไม่รู้จักพอ ไม่รู้จักทำสติพิจารณาให้เห็นความจริงว่า ผลของความปรารถนาต้องการ ที่แท้จริงนั้นไม่ได้ดิบดีอะไรเลย

ความบริบูรณ์ทางกาย
กับความบริบูรณ์ทางใจ

วัตถุที่เพิ่มพูนขึ้น ด้วยอำนาจความปรารถนา ต้องการไม่ผิดกับเชื้อสำหรับเพิ่ม ความลุกไหม้แรงร้อนให้แก่กองเพ มิได้ให้ความสงบเย็น แต่ให้ความร้อนเผาลนจิตใจ เป็นความจริงดังกล่าว แต่เป็นความจริงที่จำเป็นต้องใช้สติเพียงพอในการพิจารณา จึงจะเห็นได้ถูกต้องถ่องแท้ มิฉะนั้นแล้วก็จะเห็นอย่างผิด ๆ ว่าวัตถุที่เพิ่มพูนขึ้นด้วยอำนาจความปรารถนาต้องการเป็นสิ่งที่ให้ความสุขความสมบูรณ์บริบูรณ์ ยิ่งได้มากเท่าไรก็ยิ่งทำให้ความสุขความสมบูรณ์บริบูรณ์เพิ่มขึ้นเท่านั้น

ความสมบูรณ์บริบูรณ์ทางกายนั้นอาจเกิดขึ้นได้จริงด้วยวัตถุ แต่ความสมบูรณ์บริบูรณ์ทางใจไม่อาจเกิดได้ด้วยวัตถุ ตรงกันข้าม สำหรับผู้มีสติและมีปัญญาไม่เพียงพอในธรรม ความสมบูรณ์บริบูรณ์ทางกายจะทำให้บกพร่องทางใจยิ่งขึ้น

เพราะเมื่อมัวหลงเพลินติดอยู่ในความสมบูรณ์บริบูรณ์ทางกาย ก็ย่อมไม่คำนึงถึงความบกพร่องทางใจ แม้ใจจะบกพร่องเพียงใดก็ไม่เห็นไม่เข้าใจ เห็นทุกข์เป็นสุข เห็นชั่วเป็นดี เห็นการเสียเป็นการได้ เห็นโทษเป็นคุณ เช่นเดียวกับที่เห็นความได้มาตามปรารถนาต้องการเป็นโชคเป็นลาภ เป็นเครื่องเสริมความสมบูรณ์บริบูรณ์ การเห็นเช่นนั้นเป็นการเห็นผิด จะทำการเห็นผิดเช่นนั้นให้เป็นการเห็นถูกได้ ต้องทำสติ ต้องใช้ปัญญา ต้องพิจารณาตนเอง อย่างไม่หลอกตนเอง อย่างเปิดเผยจริงใจ แล้วจะได้พบความจริง ความเห็นถูก ว่าความปรารถนาต้องการหรือความโลภเป็นเหตุแห่งความทุกข์ความเดือดร้อน ทั้งของตนและของผู้อื่น มีความปรารถนาต้องการมาก ก็มีความทุกข์มาก มีความเดือดร้อนมาก มีความปรารถนาต้องการน้อย ก็มีความทุกข์น้อย มีความเดือดร้อนน้อย

เช้าวันนี้อาจจะตื่นขึ้นด้วยอารมณ์หงุดหงิดเร่าร้อนเหลือเกิน เมื่อทำสติดูใจตนเองว่าทำไมจึงเป็นเช่นนั้น ก็อาจได้พบเหตุว่า เมื่อวันวานมีผู้พาไปชมพระพุทธรูปเก่าแก่สวยงามมากองค์หนึ่ง เพราะเห็นว่าเป็นผู้ชอบสะสมพระ พอได้เห็นก็ถูกใจอย่างยิ่ง ต้องการจะได้ไว้เป็นของตนอย่างยิ่ง และก็คิดว่าจะต้องได้อย่างแน่นอน เจ้าของเป็นข้าราชการชั้นผู้น้อย ฐานะก็ยากจน จึงออกปากขอเช่าทันที มั่นใจจะต้องได้แน่นอน แต่หาได้เป็นดังคาดหมายไม่ เจ้าของปฏิเสธโดยไม่ยอมรับเงื่อนไขแลกเปลี่ยนใด ๆ ทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเพิ่มเงินให้จนสูงลิ่วแล้วก็ยังไม่ยอม มิได้เป็นการเล่นตัว แต่ด้วยเหตุผลว่า เป็นของที่ปู่ย่าตายายรักมาก มอบให้ไว้เพื่อเป็นสิริมงคลแก่บ้านแก่ตัวเขาและครอบครัว ทั้งความศักดิ์สิทธิ์ของท่าน เขาก็ได้ประจักษ์อยู่เสมอ แม้เขาจะยากจนแต่เขาก็ไม่อาจให้เช่าท่านไปจาก

เขาได้ ไม่ว่าจะด้วยราคาสูงสักเพียงไรก็ตาม ถึงเขาจะตายไปเขาก็จะกำชับลูกหลานให้รักษาพระองค์นั้นไว้เสมอด้วยชีวิต อย่าได้เห็นแก่เครื่องตอบแทนใด ๆ แล้วสละท่านไปเป็นอันขาด นี่เป็นเหตุแห่งความผิดหวัง ไม่สมดังความปรารถนาต้องการ ได้อุตส่าห์หว่านล้อมอยู่นาน แต่อย่างไร ๆ ก็ไม่สำเร็จ ทำให้หงุดหงิดร้อนเร่าเพราะมีความปรารถนาต้องการในพระองค์นั้นเหลือเกิน พยายามคิดหาทางที่จะให้ได้รับผลสำเร็จ จนกระทั่งหลับไปในคืนนั้น และตื่นขึ้นในเช้าวันนี้อย่างมีอารมณ์ค้างเป็นความหงุดหงิดเร่าร้อนดังกล่าวแล้ว

นึกถึงวิธีร้อยแปดที่คิดขึ้นเพื่อจะเอาพระองค์นั้นมาเป็นของตนให้ได้ คิดไปทางนั้น คิดไปทางนี้ ทั้งซื่อทั้งคด เพื่อจะทำความปรารถนาต้องการให้บรรลุผลสำเร็จให้ได้ ไม่คำนึงเลยถึงเหตุผลของฝ่ายเจ้าของ ยิ่งคิดก็ยิ่งร้อนใจหงุดหงิดหาความสุขสงบไม่ได้เอาจริง ๆ ในใจมีแต่ความปรารถนาต้องการอย่างรุนแรง จะต้องเอาให้ได้ อะไร ๆ ที่ใหญ่โตกว่านี้ ราคามากกว่านี้ เป็นหมื่นเป็นแสนถึงเป็นล้าน ก็ยังเอาจนได้มาแล้วนักต่อนัก ไม่เห็นมีใครจะอาจขัดขวางได้เหมือนอย่างเจ้าของพระองค์ดังกล่าวแล้วเลย ความคิดร้อนหนักขึ้นวุ่นหนักขึ้น จนกระทั่งเกิดสติเกิดปัญญาขึ้นมาในขณะนั้นว่านี่เป็นเพราะความอยากได้พระองค์นั้นแท้ ๆ ถ้าไม่อยากได้ท่านเสียอย่างเดียว ความร้อนใจก็จะไม่เกิด บอกตัวเองว่า ลองทำใจให้ไม่ต้องการดูประเดี๋ยว แล้วชั่วเวลานั้นความร้อนใจจะหายไปหรือไม่ เมื่อลองทำใจให้ไม่ต้องการพระองค์นั้นดูในขณะนั้น แล้วทำสติดูใจตนเอง ก็ได้เห็นว่าไม่มีความร้อนเช่นเมื่อกำลังหาช่องทางจะเอาพระองค์นั้นมาเป็นของตนให้ได้

สติและปัญญาทำให้รู้ชัดว่าความร้อนเกิดจากความปรารถนาต้องการแน่ ความร้อนดับไปเพราะดับความปรารถนาต้องการเสียได้แน่ แล้วทำสติใช้ปัญญาพิจารณาต่อไปว่า ถ้าความปรารถนาต้องการทำให้ใจร้อนเร่าอย่างประจักษ์แก่ใจตนเองเช่นนั้น จะยังควรปล่อยให้ความปรารถนาต้องการเกิดแล้วเกิดเล่าอยู่อีกต่อไปหรือ หรือควรทำให้ลดน้อยลงจนถึงไม่เกิดเลย เพื่อจะได้พ้นจากความร้อนเร่าของจิตใจ ไม่ต้องทรมาน ไม่ต้องวุ่นวาย

ความปรารถนาต้องการนั้น เมื่อปล่อยให้เกิดขึ้นแล้วก็จะต้องเหน็ดเหนื่อยหาทางให้สมปรารถนา

สำหรับบางคนถึงกับลืมนึกถึงบาปบุญคุณโทษ ลืมนึกถึงชื่อเสียงเกียรติยศ มุ่งแต่จะให้ได้ดังปรารถนาต้องการเท่านั้น และเรื่องเช่นนี้ คนที่รู้ที่เห็นที่มิใช่เป็นเจ้าตัวผู้เกิดความปรารถนาต้องการครอบงำ จะอดนำไปกล่าวถึงอย่างสลดสังเวชไม่ได้เลย จะมากหรือน้อยเท่านั้น

สิ่งที่มีค่ากว่าเงินทอง

ที่กล่าวไว้ข้างต้นว่า อย่าตั้งความปรารถนาต้องการในสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ต้องเป็นทุกข์ดิ้นรนแสวงหาเลย จะได้ก็ให้ได้เองดีกว่านั้น หมายความว่า ไม่ต้องตั้งความปรารถนาต้องการ แต่จงทำเหตุที่ควรแก่ผล แล้วจะได้รับผลนั้นเอง เป็นการได้รับที่ไม่ต้องทุกข์ไม่ต้องร้อน เพราะใจไม่ต้องดิ้นรน ใจรู้มั่นอยู่แล้วว่า ได้ทำเหตุเช่นนั้นแล้วจะต้องได้รับผลควรแก่เหตุเช่นนั้นแน่ การได้มาด้วยการกระทำเหตุอันควรเช่นนี้ ไม่เรียกว่าเป็นการโลภหรือการปรารถนามิชอบ

น่าจะได้พิจารณาถึงความหมายของวลีที่ว่า "การกระทำเหตุอันควร"

เหตุอันควรที่จะให้ได้มาซึ่งสิ่งใดสิ่งหนึ่งไม่ว่าลาภยศสรรเสริญสุข ต้องหมายถึงเหตุที่ดีอันควรเท่านั้น ไม่หมายถึงเหตุที่

ไม่ดีซึ่งบางทีทำให้ได้รับผลที่ดูเผิน ๆ แล้วเหมือนเป็นผลดี ทั้งที่ความจริงเป็นผลไม่ดี เช่น อยากมีเงิน แล้วทำเหตุให้ได้เงินนั้นมาด้วยการโกงเขา บีบบังคับเอาจากเขา ใช้อำนาจหน้าที่ทำให้ได้มา ฯลฯ เหล่านี้ไม่ใช่การทำเหตุอันควร แต่ก็สามารถจะได้เงินสมดังปรารถนา เงินที่ได้จากการทำเหตุอันไม่ควรดังกล่าวแล้วนี้ ทำสติพิจารณาให้ถ่องแท้ จะได้รู้ความจริงว่า ไม่ใช่เป็นผลดีของผู้ได้รับ ตรงกันข้ามเป็นผลไม่ดี

ไม่ดีอย่างไร ?

การทำสติพิจารณาอย่างไม่หลอกตัวเอง อย่างเปิดเผยต่อตัวเอง จะทำให้ได้รับคำตอบ ว่าเงินที่ได้มาจากการกระทำไม่ควรนั้นเป็นผลไม่ดีอย่างนี้ คือ ทำให้เสียชื่อเสียงเกียรติยศ ซึ่งมีค่ามากกว่าเงินทอง ได้เงินแต่เสียชื่อเสียงก็เท่ากับได้น้อยกว่าเสีย จึงจะเรียกว่าการได้เงินมาด้วยวิธีดังกล่าวเป็นการได้ผลดีไม่ได้ ต้องเรียกว่าได้ผลไม่ดีจึงจะถูกต้อง

เงินทองมากมายเพียงใดก็ตาม มีค่าน้อยกว่าชื่อเสียงเกียรติยศของคนทุกคน ดังนั้น การได้เงินทองแม้มากมายเพียงไรก็ตามด้วยการกระทำอันมิชอบมิควรที่จะทำให้เสียชื่อเสียงเกียรติยศ จึงถือไม่ได้ว่าเป็นการได้รับผลดี เพราะความจริงเป็นการได้รับผลไม่ดีของเหตุไม่ดีนั่นเอง

เช้าวันนี้อาจจะมีผู้ตื่นขึ้นด้วยอารมณ์ขุ่นมัวไม่เป็นสุขอย่างยิ่ง เมื่อพิจารณาหาเหตุก็ได้พบว่าอ่านหนังสือพิมพ์ฉบับเย็นเมื่อค่ำวันวาน มีการ์ตูนที่ดูแล้วอ่านแล้วอารมณ์เสียเพราะมันเป็นเรื่องของตัวเองแน่ ๆ ไม่ใช่แต่ตัวเองอ่านแล้วรู้เท่านั้น ใคร ๆ อ่านแล้วก็จะต้องรู้ด้วย เขียนไว้ชัดเจนเหลือเกิน เพราะเป็นผู้ที่ยังห่วงชื่อเสียง

เกียรติยศอยู่จึงนึกถึงชื่อเสียงเกียรติยศทันที เสื่อมเสียหมดสิ้นกันคราวนี้ ถึงจะมีอำนาจวาสนาคุ้มครองอยู่ไม่มีผิดทางกฎหมาย แต่อำนาจวาสนาไม่สามารถจะคุ้มครองให้พ้นจากการเสื่อมเสียชื่อเสียงเกียรติยศได้หากได้ทำเหตุที่เป็นความเสื่อมเสียเช่นนั้น และความเสื่อมเสียเช่นนั้น สำหรับความรู้สึกของคนทั่วไปนับเป็นความเสื่อมเสียอย่างยิ่ง

เมื่อได้พบภาพการ์ตูนเสียดสีในระยะแรก ตกใจ อับอาย และโกรธหนังสือพิมพ์จนไม่มีสติพอจะพิจารณาความจริงให้เป็นประโยชน์แก่จิตใจตนเอง แต่ครั้นตื่นนอนเช้ามีอารมณ์ค้างติดมาดังกล่าวแล้ว ระยะเวลาห่างกันพอจะทำสติพิจารณาให้เห็นได้ว่า ความจริงนั้นระหว่างเงินกับชื่อเสียงเกียรติยศตัวเองเห็นค่าของชื่อเสียงเกียรติยศมากกว่า แต่เพราะความปรารถนาต้องการเงินเกิดขึ้น สติไม่ทันทำให้ดับลงเสียก่อน การกระทำมิชอบจึงตามมา ถึงเป็นเหตุให้ต้องเสียสิ่งมีค่าที่สุดของทุกคนคือชื่อเสียงเกียรติยศ

สิ่งที่แล้วก็แล้วไป เมื่อทำสติทำปัญญาให้เกิดขึ้นเพียงพอก็ทำให้ได้ความคิดถูก สิ่งที่แล้วก็ให้แล้วไป ต่อจากนี้จะไม่ให้ความโลภหรือความปรารถนาต้องการมีอำนาจเหนือจนลืมคำนึงถึงผลเสียหายที่ยิ่งใหญ่กว่า คือเสียชื่อเสียงเกียรติยศซึ่งดังกล่าวแล้ว เป็นสิ่งมีค่ากว่าเงินทองทั้งสิ้น

ผู้มีปัญญามีสติจึงยอมเสียทรัพย์สินเงินทองเพื่อรักษาชื่อเสียงเกียรติยศไว้ มิใช่ยอมเสียชื่อเสียงเกียรติยศเพื่อกอบโกยทรัพย์สินเงินทอง

อย่าทำผิด
ทั้งชีวิต

สมัยนี้มีผู้ชอบกล่าวว่า เงินไม่มี เกียรติไม่มี นั่นไม่ใช่ความถูกต้อง เป็นความรู้สึกของคนบางคนเท่านั้น คนบางคนที่มีความเห็นผิดเป็นชอบเท่านั้นที่จะมีความรู้สึกว่าคนไม่มีเงินเป็นคนไม่มีเกียรติ เงินกับเกียรติมิใช่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มิใช่เป็นสิ่งที่แยกจากกันไม่ได้ คนไม่มีเงินแต่มีเกียรติก็มีอยู่ คนมีเงินแต่ไม่มีเกียรติก็มีอยู่ ความสำคัญอยู่ที่ว่าเงินที่มีหรือที่ได้นั้นเป็นเงินที่จะทำให้เกียรติยศชื่อเสียงสิ้นไปหมดหรือไม่ ควรจะพิจารณาให้รอบคอบในเรื่องนี้ โดยเฉพาะผู้ที่ยังคำนึงถึงชื่อเสียงเกียรติยศของตนเองและของวงศ์ตระกูล

เช้าวันนี้ใครสักคนอาจจะตื่นขึ้นด้วยจิตใจเร่าร้อนเป็นอันมาก เมื่อพิจารณาหาเหตุผลก็ได้พบว่า เมื่อวันวานหลานเล็ก ๆ กำลังน่ารักน่าเอ็นดูและเป็นที่รักที่ชื่นใจอย่างยิ่งร้องไห้กลับมาจาก

โรงเรียน สะอึกสะอื้นอย่างเสียอกเสียใจยิ่งนัก ปลอบถามก็ได้ความว่าถูกเพื่อนเด็ก ๆ ด้วยกันนั่นเองตะโกนล้อว่าเป็นหลานคนขี้โกง เด็กได้พยายามแก้ว่าไม่เป็นความจริง แต่ก็ไม่สำเร็จ เพราะเด็กหลายคนรุมกันยืนยัน เมื่อเด็กร้องไห้แล้วเล่าให้ฟังนั้น ใครจะรู้สึกอย่างไรไม่ทราบ แต่เจ้าตัวเองนั้นรู้สึกว่ากระทบกระเทือนเหลือเกิน ทั้งอายทั้งโกรธ เหตุก็เพราะรู้ตัวอยู่ว่า เงินทองที่หาได้อยู่เสมอ ๆ นั้น ได้มาด้วยวิธีที่ไม่ชอบไม่ควรจริง ๆ จริงอยู่ เสียงที่กล่าวหาเป็นเสียงของทารกไร้เดียงสา แต่ถ้าไม่ได้ฟังมาจากผู้ใหญ่แล้ว ทารกไร้เดียงสาเหล่านั้นจะไปได้ความคิดจากไหน นึกถึงหลานเล็ก ๆ ที่อับอายขายหน้าถึงกับร้องไห้ลั่น ๆ เพราะต้องเป็นลูกหลานคนขี้โกง นึกแล้วก็สงสาร ไม่สบายใจ ไม่ได้เป็นความผิดของเด็กเลย แต่เป็นความผิดของผู้ใหญ่แท้ ๆ

เมื่อวางทิฐิในทางที่ผิดลง ยอมสารภาพทุกสิ่งทุกอย่างกับตนเองอย่างเปิดเผย ด้วยการคิดตอบโต้กับตัวเองอยู่ในใจอย่างยืดยาว ก็ได้ผลสรุปลงว่า ความโลภของคนคนเดียวที่นำให้กระทำสิ่งที่ผิดเพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินเงินทองนั้น ความเสื่อมเสียมิได้เกิดแก่คนคนเดียว แต่เกิดติดต่อไปได้ถึงพี่น้องลูกหลาน ใครรู้ใครเห็นก็จะกล่าวตำหนิว่า พี่คนโกง น้องคนโกง ลูกคนโกง หลานคนโกง ฯลฯ คนเหล่านั้นก็พลอยได้รับความเสื่อมเสียชื่อเสียงเกียรติยศไปด้วย เมื่อทำตนให้มั่งมีเพราะการโกง แต่ขณะเดียวกันก็ทำให้คนอื่นต้องเสื่อมเสียชื่อเสียงเกียรติยศ เช่นนี้จะเรียกว่าฉลาด มีปัญญาทำสิ่งที่สมควรได้อย่างไร ต้องเรียกว่าไม่ฉลาดเลย ไม่มีปัญญาเลย จึงได้ทำสิ่งที่ไม่ควรจะทำ

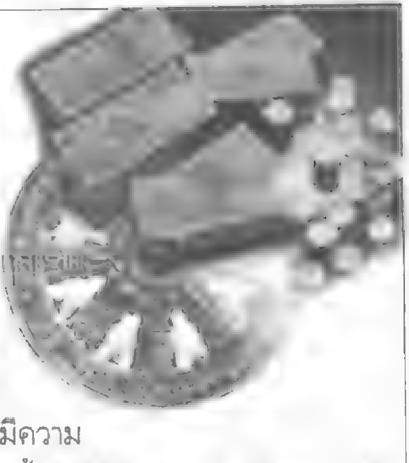
ชื่อเสียงเกียรติยศเป็นสิ่งมีค่ายิ่ง ควรถนอมรักษาไว้ ควร

แลกได้แม้กับทรัพย์สินจำนวนมาก

เสียงภายในใจบอกว่า ไหน ๆ ก็โลภจนเสื่อมเสียไปแล้ว ไม่มีประโยชน์ที่จะมาเสียใจ ไม่มีประโยชน์ที่จะคิดแก้ไข ไม่อาจทำให้ชื่อเสียงเกียรติยศกลับคืนดีได้แล้ว สู้หาลาภผลต่อไปดีกว่า อย่างน้อยก็ยังมั่งมีเป็นเศรษฐี ไม่มีใครกล้ามาชี้หน้าได้ตรง ๆ ว่าโกงว่ากิน

เมื่อเสียงในใจดังขึ้นเพื่อฉุดกระชากไปในทางผิดต่อไปเช่นนี้ สติที่เกิดขึ้นทันจะทำให้คิดตอบแก้ได้ว่า ไม่ถูก คิดเช่นนั้นไม่ถูก ชื่อเสียงเกียรติยศที่เสียไปแล้วก็เป็นส่วนที่เสียไป แต่ถ้ากลับมากระทำความดี ละความชั่วความผิดแต่เดิมเสีย เช่น ไม่โลภ ไม่โกงต่อไป ก็จะสามารถสร้างชื่อเสียงเกียรติยศใหม่ขึ้นได้ ตัวอย่างก็มีอยู่ คนที่กลับตัวกลับใจได้ แม้จะมีผู้รู้อดีตที่ผิดที่ชั่ว ก็จะไม่นำมากล่าวถึงอย่างตำหนิติเตียน แต่มักจะนำมายกย่องสรรเสริญว่าเป็นคนดีที่กลับตัวกลับใจได้ ไม่ทำผิดทำชั่วไปตลอดชีวิต เป็นคำยกย่องสรรเสริญที่จะทำให้ผู้ได้รับภาคภูมิใจ เกิดปีติยินดี และเกิดกำลังใจ เชื่อมั่นว่าแม้จะได้ทำผิดไปแล้วเพียงใด ต้องเสื่อมเสียชื่อเสียงเกียรติยศไปแล้วเพียงไหน ก็ควรกลับใจ ละความไม่ดี มาทำความดี เช่น ละความโลภที่รุนแรงจนถึงทำให้แสวงหาโดยมิชอบ มาทำความโลภให้ลดน้อยลงตามลำดับ ด้วยการพยายามดับความปรารถนาต้องการให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้ ซึ่งควรจะต้องกระทำถึง ๒ วิธี คือ ไม่ดิ้นรนแสวงหา และสละสิ่งที่แสวงหามาไว้แล้วให้เป็นทาน ทั้ง ๒ วิธีนี้ต้องทำให้สม่ำเสมอ ให้เป็นนิสัย จึงจะเห็นผลคือเห็นความโลภลดลง จนถึงหมดสิ้นไปได้ในวาระหนึ่ง

ยิ่งสงบ
ยิ่งเป็นสุข

ที่จริง จิตใจเวลามีความปรารถนาต้องการกับเวลาไม่มีความปรารถนาต้องก
นั้นแตกต่างกันมาก จิตใจยามมีความโลภหรือความปรารถนาต้องการนั้นไม่ได้มีความสุข มีแต่ความร้อน ความตื่นเต้นกระวนกระวายขวนขวายเพื่อให้ได้สมปรารถนา จิตใจยามไม่มีความปรารถนาต้องการนั้นมีความสุขอย่างยิ่ง เห็นจะต้องเปรียบง่าย ๆ คือในยามหลับกับในยามตื่น ยามหลับไม่มีความปรารถนาต้องการ ยามตื่นมีความปรารถนาต้องการ ทุกคนเหมือนกัน ไม่มียกเว้น ยามไหนเป็นยามสบายที่สุด ทุกคนตอบได้และคำตอบของทุกคนเหมือนกัน

คนที่หลับแล้ว สงบแล้วจากความปรารถนาต้องการ ไม่ว่าจะหลับบนฟูกอันอ่อนนุ่มในคฤหาสน์ใหญ่โตมโหฬารหรูหราเพียงใด หรือจะหลับอยู่บนดินบนทรายแข็งระคายเพียงไหน ย่อมเป็นสุข

เพราะจิตใจพ้นจากอำนาจของความปรารถนาต้องการที่เป็นเหตุแห่งความทุกข์ความร้อน

แม้คิดเปรียบถึงความสุขและความไม่สุขของคนนอนหลับกับคนตื่นอยู่ กับความสุขและความไม่สุขของคนมีความปรารถนาต้องการรุนแรงในใจกับคนมีความปรารถนาต้องการน้อย ก็จะได้พบคำตอบที่ชัดเจนที่น่าจะทำให้ตัดสินใจเลือกได้ว่าควรพยายามทำใจตนเองให้มีความปรารถนาต้องการน้อยหรือไม่

ทุกคนต้องการความสุขความสบายใจด้วยกันทั้งนั้น แต่ทุกคนก็ยังไม่ได้รับสิ่งที่ต้องการ เพราะใจยังมีความปรารถนาต้องการหรือความโลภนี้แหละอยู่เป็นอันมาก โดยที่ไม่พยายามทำให้ลดน้อยลง เห็นจะด้วยมิได้คิดให้ประจักษ์ในความจริงว่าความโลภคือเหตุใหญ่ประการหนึ่งซึ่งนำให้ทุกข์ ให้ร้อน ให้ไม่มีความสุขความสบายใจกันอยู่อย่างมากทั่วไปในทุกวันนี้ แม้ทำสติพิจารณาให้ดีจะเห็นได้ไม่ยากนัก ว่าความทุกข์ความร้อนที่มีมาแต่ไหน ๆ และดูเหมือนจะยิ่งเพิ่มขึ้นในปัจจุบันนี้ เกิดจากความโลภหรือความปรารถนาต้องการเป็นสำคัญ

เช้าวันนี้ ใครสักคนอาจจะตื่นขึ้นด้วยอารมณ์ขุ่นมัวยิ่งนัก เมื่อพิจารณาหาเหตุก็ได้พบง่าย ๆ ว่าเมื่อคืนนอนหลับดึกมาก เพราะเมื่อเข้านอนนั้นใจเกิดย้อนนึกไปถึงอดีตของตนเองที่ไม่อุดมสมบูรณ์เช่นขณะนี้ ซ้ำยังขาดแคลนเป็นอย่างยิ่งเสียด้วย แต่เพราะเป็นคนมีโอกาส จะไม่ขอกล่าวว่าโอกาสดี เพราะความจริงนั้นมิใช่โอกาสดี เป็นเพียงโอกาสที่เปิดให้สามารถถือเอาสิ่งที่ไม่ใช่ของตนไปเป็นของตนได้เท่านั้น และโอกาสเช่นนั้นก็มีบ่อยจนสามารถทำให้ฐานะเปลี่ยนแปลงเป็นตรงกันข้ามอยู่ในปัจจุบันนี้ นึกถึงทุกสิ่งทุก

อย่างที่เป็นสมบัติมีค่าของตน เช่นที่เคยนึกมาแล้วนับครั้งไม่ถ้วน แต่ประหลาดที่ครั้งนี้นึกผิดกับทุกครั้ง คือเมื่อนึกนั้นมิได้นึกอย่างภาคภูมิมีความสุข ในครั้งนี้กลับไปนึกอย่างเดือดร้อน เพราะความจริงในใจที่ตนเองรู้อยู่ไม่ยอมฝังตัวเงียบอยู่ต่อไป หากโผล่พลุ่งขึ้นมาเหมือนส่งเสียงบอกดังลั่นอยู่ในความรู้สึกของตนเอง ว่าสมบัติมีค่าที่ตนกำลังได้ครอบครองอยู่นั้นเป็นสิ่งที่ได้มามิชอบทั้งสิ้น เสียงนั้นดังลั่น ๆ จาระไนต่อไปว่า ได้มาอย่างไรบ้าง ทำให้ใครต้องเดือดร้อนเพราะการได้ของตนอย่างไรบ้าง เสียงนั้นมิได้เกรงอกเกรงใจเสียเลย จาระไนชัดเจนแจ่มแจ้ง ไม่ยอมหยุดยั้งว่าเจ้าตัวจะโมโหโทโสและพยายามจะบังคับให้เสียงนั้นหยุดประจานอดีตชั่วร้ายของตนเสียที จนในที่สุดก็ต้องใช้ยานอนหลับเมื่อกลางคืนเกือบจะผ่านพ้นไป จึงสามารถทำให้เสียงอันกล้าหาญไม่เกรงกลัวอำนาจใด ๆ เลยหยุดไปได้เพราะการนอนหลับด้วยอำนาจยาระงับประสาท

แต่ก็ดูเหมือนว่าเสียงนั้นจะยังคอยจ้องที่จะทำลายจิตใจต่อไปอีก เพราะเมื่อรู้ตัวตื่นขึ้นในเช้าวันนี้ เสียงนั้นก็ย้อนกลับมาดังขึ้นอีกทันทีพร้อมกับความขุ่นมัวเศร้าหมองเป็นอันมาก หากเสียงนั้นมิได้เป็นเสียงแห่งอนุสติของตนเอง หากเสียงนั้นเป็นเสียงของบุคคลอื่นภายนอก ก็แน่นอนเหลือเกินที่จะต้องถูกจัดการให้รับโทษไปแล้วอย่างหนัก ฐานบังอาจนำความจริงที่ตนเองไม่ปรารถนาให้ใครพูดถึงมาตะโกนประจานอยู่ลั่น ๆ และยืดยาว เรียกได้ว่าเกือบจะไม่เหลืออะไรให้ปกปิดเป็นความลับไว้อีกเลย เสียงในใจตนเองจาระไนเสียหมดสิ้น ชี้โทษให้หมดสิ้น พยายามค้านก็ค้านไม่ขึ้นเพราะที่ค้านนั้นตัวเองก็รู้ว่าเป็นเพียงการพยายามที่จะปิดบังความจริงซึ่งเคยใช้มาแล้วกับบุคคลอื่นที่มิใช่ตนเอง ที่ไม่ว่าเขาจะเชื่อหรือ

ไม่เชื่อเขาก็แสดงออกให้เห็นว่าเขาเชื่อ แต่เมื่อมาใช้กับตนเองกลับไม่ได้ผลเลย ยกเหตุผลอธิบายไปก็ย้อนตอบกลับมาอย่างทำให้ใจร้อนเป็นฟืนเป็นไฟทุกครั้งไป เพราะทำให้เห็นโทษที่ตนได้กระทำไปแล้วชัดเจนและมากมาย ทำให้พาลเห็นเครื่องบ้านเครื่องเรือนราคาแพงลิบลิ่วที่อุตส่าห์หามาด้วยอำนาจความปรารถนาต้องการกลายเป็นสิ่งอัปมงคลที่ทำให้ต้องเดือดร้อนหัวใจ ความพลุ่งพล่านทำให้คิดไปว่าได้สิ่งอัปมงคลมาไว้ จะต้องทำลายเสียให้หมดในวันนี้ ไม่เช่นนั้นก็จะไม่มีความสงบสบายใจ จะมีแต่ความเดือดร้อน แต่ยังบุญ สติเกิดขึ้นได้ทันเวลาในขณะนั้น ทำให้มีเสียงถามขึ้นในใจอย่างชัดเจนว่า ความเดือดร้อนเกิดจากสิ่งของจริงหรือ มิได้เกิดจากใจตนเองดอกหรือ เสียงนั้นเป็นเสียงที่เกิดจากสติ เมื่อถามแล้วก็ตอบให้อย่างชัดเจนด้วยว่า ความเดือดร้อนทั้งหลายเกิดจากใจตนเอง

ใจที่เต็มไปด้วยกิเลส โดยเฉพาะความโลภปรารถนาต้องการอย่างรุนแรง อย่างไม่มีขอบเขต จนกระทั่งทำให้ได้มาซึ่งสมบัตินอกกายทั้งหลายมากมาย ซึ่งหลงคิดว่าจะทำให้ไม่ต้องเดือดร้อนใจอีกต่อไปเพราะความไม่มี หาได้ทันคิดไม่ว่าความเดือดร้อนใจที่เกิดจากความไม่มีนั้น ไม่รุนแรงเท่าความเดือดร้อนใจที่เกิดจากความมีโดยมิชอบ

หลอกตนเอง ไม่ได้

ความมีหรือความได้มาโดยมิชอบให้ความร้อนใจจริง โดยเฉพาะผู้ที่ยังพอรู้จักบาปบุญคุณโทษแล้ว แม้จะพยายามปกปิดหลอกคนอื่นอย่างไร ก็ปกปิดหลอกตนเองไม่ได้ ก็จะต้องเดือดร้อนเพราะความรู้จักผิดชอบของตนเองแน่นอน ความรู้จักผิดชอบเกิดขึ้นเมื่อใด จะทำให้ผู้ที่ได้อะไร ๆ ไปโดยมิชอบ โดยผิดศีลผิดธรรม ต้องเร่าร้อน และความรู้สึกผิดชอบจะต้องเกิดขึ้นแก่ทุกคน ไม่วันใดก็วันหนึ่ง อาจจะเมื่อใกล้ตายหรืออาจจะก่อนหน้านั้น จะทำความทรมานใจให้เป็นอันมาก

เพราะทุกคนแม้จะทำลืมไม่สนใจเรื่องผลของกรรม แต่จะมีวันหนึ่งที่จะทำลืมไม่สำเร็จ น่าจะเป็นวันที่นึกถึงความตายได้อย่างมีสติและปัญญา ว่าจะต้องมาถึงตนในวันหนึ่งแน่นอน หนีไม่พ้น วันนั้นแหละอำนาจความโลภ หรือความปรารถนาต้องการ

ที่ทำให้แสวงหาสมบัติโดยมิชอบในอดีตจะปรากฏเป็นโทษแก่จิตใจอย่างรุนแรงยิ่งกว่าเวลาอื่น

ควรจะกลัว เพราะย่อมเป็นสิ่งน่ากลัวอย่างยิ่งจริง ๆ ควรจะเชื่อไว้ก่อนที่วันนั้นจะมาถึง เพื่อว่าจะได้ยอมเชื่อว่า ไม่ควรจะปล่อยให้ความโลภหรือความปรารถนาต้องการมีอำนาจชักจูงใจให้ทำสิ่งอันมิชอบที่จะก่อความเดือดร้อนให้เกิดขึ้นแก่ผู้อื่น เพราะความเดือดร้อนนั้นจะเกิดแก่ตนเองด้วยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้แน่นอน

การกระทำทุกอย่างมีผล กรรมดีให้ผลดี กรรมชั่วให้ผลชั่ว ผู้ใดทำกรรมใดไว้จักได้รับผลของกรรมนั้น การกระทำไปตามอำนาจความโลภหรือความปรารถนาต้องการเป็นกรรมชั่ว ผลจึงต้องชั่ว

Reputation and honour are priceless. They should be maintained at any cost.

• • • •

Every deed bears fruit. A good deed brings good fruit. Evil actions produce bad fruit. A person receives the result of whatever he has done. Acts done under the power of greed and desire, being bad Kamma, will bring the doers bad results.

ชื่อเสียงเกียรติยศเป็นสิ่งมีค่ายิ่ง ควรถนอมรักษาไว้ ควรแลกได้แม้กับทรัพย์สินจำนวนมาก

• • • •

การกระทำทุกอย่างมีผล กรรมดีให้ผลดี กรรมชั่วให้ผลชั่ว ผู้ใดทำกรรมใดไว้จักได้รับผลของกรรมนั้น การกระทำไปตามอำนาจความโลภหรือความปรารถนา ต้องการเป็นกรรมชั่ว ผลจึงต้องชั่ว

2 040010 050662
ราคา 40.00 บาท